

Ніна Бічуя.

«Шпага Славка Беркути»

Теми уроків

1. НІНА БІЧУЯ. «Шпага Славка Беркути».

Повість про школу й дорослішання, про роль батьків у вихованні дітей та їхньому дозвіллі

2. Особливості композиції твору. Проблема особистості в сучасному світі

3. Образи Славка Беркути, Юлька Ващука, Стефка Вуса та Лілі Теслюк. «Максимальне навантаження» як вияв моральності та відповідальності в житті

Мета:

ознайомити учнів з творчістю Ніни Бічуї, з її твором “Шпага Славки Беркути”; усвідомити проблематику твору, його сюжет і композицію, ідейно-художні особливості; розвивати навички виразного читання, творчу уяву, логічне мислення, увагу, спостережливість, вміння робити висновки; сприяти вихованню критичного ставлення до власних вчинків, дій.

Епіграф

Вулиця дихає, вулиця світиться —
розтулена долонями міста, по якій
можна прочитати життя...

(Із повісті)

Художній світ Ніни Бічуї — це особливий світ. Бо в основі його — духовний світ людини: багатогранний, дивовижний, незбагнений. У душах її ліричних героїв зійшлося минуле і майбутнє — там тривають гарячі суперечки, щоденно, щохвилино творяться шедеври див — часто ніким не помічені. Своїх персонажів письменниця ставить перед проблемою життєвого вибору. А зовні — спокійне розмірене життя, звичайний побут, дріб'язкові деталі. Герої Ніни Бічуї у постійній дорозі — найчастіше до самих себе. Пізнаючи себе, вони пізнають світ.

Ніна Бічуя має честь носити Орден Усмішки. Це міжнародна нагорода, яку присуджують діти. Свого часу кавалерами цього ордена стали

Іван Павло II, Далай Лама , Мати Тереза, шведська письменниця Астрід Ліндгрен... Кавалер цього ордену і наша львівська письменниця. Чи лише за дитячі твори «Канікули у Світлогорську», «Шпага Славка Беркути», «Звичайний шкільний тиждень», «Яблуня і зернятко»?..

**Орден Усмішки — спочатку
польська, пізніше —
міжнародна нагорода, що
присуджується відомим людям,
які приносять дітям радість.**

ПОВТОРИМО

1. Епічний прозорий твір, який характеризується однолінійним сюжетом, посідає проміжне місце між романом та оповіданням.
2. Перебіг дії та послідовність її розвитку, що служить у творі формою розгортання і конкретизації його фабули.

3. Частина твору, де змальовуються суспільне середовище і життєві обставини, у яких формувалися риси характеру дійових осіб.
4. Важливий елемент сюжету: вирішальне, найгостріше зіткнення сил, які ведуть боротьбу, момент найвищого напруження в розвитку змальованих у творі подій.

5. Заклучна частина, додана до завершеного худож-
нього твору й не пов'язана з ним нерозривним
розвитком дії.
6. Ідеали і переконання, які автор прагне донести до
читача через свій твір.
7. Цей персонаж усебічно характеризується автором.

8. Персонажі, які виконують у творі допоміжну роль, саме в стосунках із ними яскравіше окреслюються основні проблеми, центральний конфлікт.
9. Змалювання зовнішнього вигляду людини в художньому творі, служить одним із засобів характеристики героя, його індивідуалізації.

10. Умовне позначення предмета, поняття, явища іншим предметом, поняттям, явищем на основі подібності й з метою стисло та яскраво передати суть чогось або певну дію.

11. Остаточне вирішення конфлікту, зображення у творі, і завершення основних подій і сюжетних ліній.

12. Зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження й крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжується складними ситуаціями.

ПЕРЕВІРИМО

1. *Повість*
2. *Сюжет*
3. *Експозиція*
4. *Кульмінація*
5. *Епілог*
6. *Ідея твору*
7. *Головний герой*
8. *Другорядні герої*
9. *Портрет*
10. *Символ*
11. *Розв'язка*
12. *Конфлікт*

Повість «Шпага Славка Беркути»
була написана у 1968 році.

У 2010 році перевидана
львівським «Видавництвом
Старого Лева» у серії «Класні
історії».

Повість стала першим урбаністичним твором
для підлітків в українській літературі.

Урбанізм (від латинського
urbanus — «міський») —
зображення великого
промислового міста, його
атмосфери, динаміки,
способу життя.

Урбаністика — твори про місто.

Проблематика твору

- Особистість в сучасному світі;
- моральний вибір у житті;
- виховання в родині;
- взаємопідтримка і відповідальність;
- вплив оточення на виховання дитини;
- проблема дорослішання.

Проблеми

- честі, обману, вміння признатися в скоєному і брак сміливості чи боягузтво
- проблема дружби;
- активного захисту добра;
- совісті й сорому та ін.

«Шпага Славка Беркути» — це шкільна повість про непрості стосунки підлітків однокласників, пошук себе, дорослішання, розуміння людської природи.

У центрі подій непрості й мінливі стосунки трьох друзів — Юлька Ващука, самого Славка Беркути та юної артистки Лілі.

Беркута і Ващук були друзями, однак що швидше вони дорослішають, то зрозумілішим стає, що кожен іде своєю дорогою. Для Юлька, який ідеалізував батька, серйозним ударом стає розвінчання цього міфу. Каменем спотикання Славка є його гордість і честолюбство. Стосунки двох хлопців — це цілий палімпсест, де крізь взаємні образи й конфлікти проглядають особисті комплекси, травми дорослішання й стосунків у родині. Кожен із персонажів шукає себе, але не кожен знаходить.

В образі Славка Беркути передано риси борця, готового долати життєві труднощі, свої недоліки й слабкості, розвиватися й рухатися далі. Фехтування — улюблений спорт юнака — можна вважати символічним зліпком цих рис характеру.

Шлях Юлька заплутаний і непевний, йому бракує чесності й справедливості, сили й благородства духу.

Обидва характери схожі на дві сторони медалі людської природи.

Чому повість має таку назву?

Назва твору дуже символічна, як двобій на шпагах тренованого Славка та неспортивного Юлька. Цей двобій — втілення величезного непорозуміння між людьми. Як зброя може захистити або вбити, слово теж може зцілити та підтримати або зганьбити та знищити. Саме людині вирішувати, як чинити, а тоді відповідати за свої вчинки перед собою й світом.

Чому повість має таку назву?

Зброя немає своєї волі, вона не несе відповідальності, у чиїх руках опиняється, і чи буде використана на добру чи на лиху справу. Зброя може захистити, а може вбити: так само і слово може зцілити і підтримати, а може зганьбити і знищити. І тільки людині вирішувати, як вчинити, а тоді відповідати за свої вчинки перед собою й світом.

Домашнє завдання:

**Прочитати повість Н. Бічуї «Шпага Славка
Беркути за підручником стор. 147-157,
опрацювати стр. 156-157.**